Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (пети състав)

21 юни 2018 година*

„Преюдициално запитване — Свободно движение на капитали и свобода на плащанията — Ограничения — Облагане на дивидентите, изплащани на предприятия за колективно инвестиране в прехвърлими ценни книжа (ПКИПЦК) — Дивиденти, които местни за една държава членка дружества изплащат на чуждестранни ПКИПЦК — Освобождаване от облагане на дивидентите, които местни за една държава членка дружества изплащат на местни ПКИПЦК — Обосновки — Балансирано разпределение на правомощията за данъчно облагане между държавите членки — Съгласуваност на данъчната система — Пропорционалност“

По дело C-480/16

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Østre Landsret (Апелативен съд на Източния регион, Дания) с акт от 31 август 2016 г., постъпил в Съда на 5 септември 2016 г., в рамките на производство по дело

FIDELITY Funds,

FIDELITY Investment Funds,

FIDELITY Institutional Funds

срещу

Skatteministeriet,

в присъствието на:

NN (L) SICAV,

СЪДЪТ (пети състав),

състоящ се от: J. L. da Cruz Vilaça, председател на състава, E. Levits (докладчик), A. Borg Barthet, M. Berger и F. Biltgen, съдии,

генерален адвокат: P. Mengozzi,

секретар: L. Carrasco Marco, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 5 октомври 2017 г.,

* Език на производството: датски.

като има предвид становищата, представени:

– за Fidelity Funds, Fidelity Investment Funds и Fidelity Institutional Funds, от P. Farmer, barrister, и J. Skaadstrup Andersen, advokat,

– за NN (L) SICAV, от E. Vistisen, advokat,

– за датското правителство, от C. Thorning и J. Nymann-Lindegren, в качеството на представители, подпомагани от S. Horsbøl Jensen, advokat,

– за германското правителство, от T. Henze и R. Kanitz, в качеството на представители,

– за нидерландското правителство, от M. Bulterman, B. Koopman и J. Langer, в качеството на представители,

– за Европейската комисия, от W. Roels и R. Lyal, в качеството на представители, подпомагани от H. Peytz, адвокат,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 20 декември 2017 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на членове 56 ДФЕС и 63 ДФЕС.

2 Запитването е отправено във връзка със споровете между, от една страна, съответно Fidelity Funds, Fidelity Investment Funds и Fidelity Institutional Funds, и от друга страна, Skatteministeriet (Министерство на данъчните въпроси, Дания) по повод на исканията за възстановяване на удържан при източника данък върху дивидентите, които местни за Дания дружества са изплатили на тези предприятия в периода 2000—2009 г.

Правна уредба

Правото на Съюза

3 Видно от четвърто съображение от Директива 85/611/ЕИО на Съвета от 20 декември 1985 година относно координирането на законовите, подзаконовите и административните разпоредби относно предприятията за колективно инвестиране в прехвърлими ценни книжа (ПКИПЦК) (ОВ L 375, 1985 г., стр. 3; Специално издание на български език, 2007 г., глава 6, том 1, стр. 138), целта ѝ е била да се въведат общи основни правила относно разрешаването, надзора, структурирането и функционирането на предприятията за колективно инвестиране, намиращи се в държавите членки, както и относно задължително публикуваната от такива предприятия информация. Директива 85/611 е изменяна многократно, преди да бъде отменена, считано от 1 юли 2011 г., с Директива 2009/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 година относно координирането на законовите, подзаконовите и административните разпоредби относно предприятията за колективно инвестиране в прехвърлими ценни книжа (ПКИПЦК) (ОВ L 302, 2009 г., стр. 32), представляваща неин преработен вариант.

Датското право

4 Член 1, точка 5а от Lov om indkomstbeskatning af aktieselskaber m.v. (Закон за корпоративния данък) предвижда, че ПКИПЦК, които за целите на данъчното облагане са местни лица на Дания, плащат данък в тази държава, докато член 1, точка 6 от този закон се отнася до облагането на фондовете по член 16 C от Lov om påligningen af indkomstskat til staten (Закон за подоходните данъчни задължения (наричан по-нататък „Ligningslov“), които са местни лица на Дания.

5 Член 2, параграф 1, буква c) от Закона за корпоративния данък предвижда, че ПКИПЦК и другите инвестиционни фондове, които не са местни лица за данъчни цели в Дания, се облагат с данък върху дивидентите, разпределяни им от местни за Дания дружества, като това ограничено данъчно облагане се отнася само за доходите от източници в Дания.

6 Съгласно член 65, параграф 1 от Kildeskatteloven (Закон за данъка при източника) всеки път, когато местно за Дания дружество вземе решение за разпределяне на дивиденти, при източника се удържа процент от общия размер на дивидентите, освен ако не е предвидено друго. Ставката на удържания при източника данък е определена на 25 % за 2000 г., а за периода от 2001 г. до 2009 г. — на 28 %.

7 Съгласно датската правна уредба ставката на данъка, удържан при източника, се намалява на 15 %, когато от органите на държавата, на която съответното ПКИПЦК е местно лице, се изисква да обменят информация с датските органи по силата на спогодба за избягване на двойното данъчно облагане, на друго международно споразумение или на споразумение между административните органи за сътрудничество по данъчни въпроси. Съгласно тази разпоредба за местните данъчнозадължени лица в Европейския съюз окончателно удържаният данък трябва на практика да не надвишава 15 %. Данъкът може освен това да бъде допълнително намален в съответствие с данъчните спогодби, сключени между Кралство Дания и държавата, на която съответното ПКИПЦК е местно лице.

8 Законът за данъка при източника се прилага към установените в Дания ПКИПЦК и следователно спрямо тях априори се прилага тази правна уредба за облагане на дивидентите. От член 65, параграф 8 от този закон обаче следва, че данъчният министър може да приеме правила, съгласно които от облагане с данък при източника се освобождават дивидентите, разпределяни в полза на фондове по член 16 C от Ligningslov (наричани по-нататък „фондовете по член 16 C“).

9 При приемането на наредбата за данъка при източника данъчният министър е използвал тази възможност, за да освободи фондовете по член 16 C от облагане с какъвто и да било данък при източника. Съгласно член 38 от тази наредба всяко ПКИПЦК може да получи удостоверение за освобождаване от данък при източника и да бъде освободено от облагане с данък върху дивидентите, при условие, от една страна, че е предприятие, попадащо в обхвата на член 1, точка 6 от Закона за корпоративния данък, и следователно е местно лице на Дания, и от друга страна, че има статута на фонд по член 16 C. Дивидентите на местно за Дания ПКИПЦК, което не отговаря на изискванията по член 16 C от Ligningslov, не са освободени от облагане с данък при източника.

10 В член 16 C от Ligningslov се дефинира изразът „фондове по член 16 C“.

11 Така съгласно действащата до 1 юни 2005 г. правна уредба, за да може да се квалифицира като фонд по член 16 C, съответното ПКИПЦК трябва да извършва минимално разпределение. Минималното разпределение представлява основата за облагане на доходите от съответния фонд на равнището на притежателите на дялове в него.

12 Правилата за определяне на размера на минималното разпределение са уточнени в член 16 C, параграфи 2—6 от Ligningslov. Съгласно параграф 2 от този член минималното разпределение е сумата от приходите и нетните постъпления през данъчната година след приспадане на загубите и разходите. Член 16 C, параграф 3 от Ligningslov предвижда, че при изчисляването на тази сума се взема предвид дълъг списък от изброени в този член източници на доход, и по-специално лихви, дивиденти от акции, приходи от вземания и финансови договори, както и доходи от прехвърляне на акции. Съгласно член 16 C, параграфи 4 и 5 от Ligningslov фондовете по член 16 C могат да приспадат допустимите от фискална гледна точка загуби и административните разходи.

13 След приемането на Закон № 407 от 1 юни 2005 г. и считано от тази дата, за получаването на статут на фонд по член 16 C вече не е задължително действително да се извършва минимално разпределение в полза на притежателите на дялове. Този статут обаче продължава да зависи от условието съответното ПКИПЦК да определя размер на минимално разпределение, облагаем на равнището на притежателите на дялове чрез удържан от това предприятие данък при източника.

Споровете в главните производства и преюдициалният въпрос

14 Жалбоподателите в главните производства са ПКИПЦК по смисъла на Директива 85/611, със седалище съответно в Обединеното кралство и в Люксембург. Инвестициите им в дружества, установени в Дания, са портфейлни инвестиции и не надвишават 10 % от капитала. Продуктите, предлагани от жалбоподателите в главните производства, са достъпни за клиенти, местни лица на Дания, но не са търгувани активно в тази държава членка. Освен това жалбоподателите в главните производства не са поискали от датските данъчни органи да им признаят данъчен статут на фондове по член 16 C, нито са съобразили уставите си с правната уредба, приложима за такива фондове до данъчната 2005 г.

15 Жалбоподателите в главните производства сезират националния съд с искания да им бъде възстановен удържаният при източника данък върху дивидентите, разпределени им в периода 2000—2009 г. от установени в Дания дружества, като твърдят, че местните за Дания ПКИПЦК могат, за разлика от чуждестранните за тази държава членка ПКИПЦК, да бъдат освободени от облагане с данък при източника. Всъщност националната данъчна уредба обвързвала данъчното освобождаване с две условия, а именно съответното ПКИПЦК да е местно лице на Дания и да определя и декларира доходите си съгласно датската данъчна уредба. Чуждестранните ПКИПЦК не могат по дефиниция да отговорят на първото от тези условия и не са в състояние или много трудно могат да изпълнят второто условие, още повече че нищо не ги подтиква да направят това, тъй като заради първото условие така или иначе не могат да бъдат освободени от облагане с данък при източника.

16 Поради това жалбоподателите в главните производства смятат, че дори да не изпълняват второто условие, а именно да определят и декларират размер на минимално разпределение съгласно датската правна уредба, имат право да им бъде възстановен удържаният при източника данък.

17 Данъчното министерство наистина признава, че датската система води в някои случаи до различно данъчно третиране съответно на установените в Дания ПКИПЦ и на установените в друга държава членка ПКИПЦК, що се отнася до дивидентите, които са получили от установени в Дания дружества. То обаче счита, че това ограничение е обосновано, от една страна, с необходимостта да се запази съгласуваността на данъчната система, и от друга страна, с необходимостта да се гарантира балансирано разпределение на данъчните правомощия между държавите членки.

18 В този контекст страните в главните производства не спорят, че тази разлика в данъчното третиране представлява ограничение на свободното движение, но жалбоподателите в главните производства поддържат, че такова ограничение не може да бъде обосновано с изложените от данъчното министерство съображения и че във всеки случай датската правна уредба надхвърля необходимото за гарантиране на данъчното облагане в Дания.

19 При тези обстоятелства Østre Landsret (Апелативен съд на Източния регион, Дания) решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Противоречи ли на член 56 ЕО (понастоящем член 63 ДФЕС) относно свободното движение на капитали или на член 49 ЕО (понастоящем член 56 ДФЕС) относно свободното предоставяне на услуги данъчен режим като този, предмет на главните производства, съгласно който чуждестранни ПКИПЦК по смисъла на Директива 85/611 [...] се облагат с данък при източника за дивидентите, които са получили от датски дружества, при положение че аналогичните датски ПКИПЦК могат да бъдат освободени от облагане с данък при източника било защото фактически извършват минимално разпределение в полза на своите притежатели на дялове, върху което се удържа данък при източника, било защото формално се определя минимално разпределение, върху което на притежателите на дялове се удържа данък при източника?“.

По искането за възобновяване на устната фаза на производството

20 След като генералният адвокат представя своето заключение, с подадена в секретариата на Съда на 18 януари 2018 г. молба жалбоподателите в главните производства искат да бъде разпоредено възобновяване на устната фаза на производството в съответствие с член 83 от Процедурния правилник на Съда.

21 В подкрепа на искането си жалбоподателите в главните производства твърдят по същество, че заключението на генералния адвокат се основава на неправилно разбиране на обхвата и естеството на изискванията по член 16 C от Ligningslov. Освен това посочването на генералния адвокат, че някои ПКИПЦК, които не са местни лица на Кралство Дания, са извършвали минимални разпределения, било фактически неточно, а обстоятелствата около такива ПКИПЦК не били обсъждани пред Съда.

22 В това отношение следва да се припомни, че съгласно член 252, втора алинея ДФЕС генералният адвокат представя публично, при пълна безпристрастност и независимост, мотивирани заключения по делата, за които съгласно Статута на Съда на Европейския съюз се изисква неговото произнасяне. Съдът не е обвързан нито от това заключение, нито от мотивите, въз основа на които генералният адвокат стига до него (решение от 22 юни 2017 г., Federatie Nederlandse Vakvereniging и др., C-126/16, EU:C:2017:489, т. 31 и цитираната съдебна практика).

23 В този контекст следва да се припомни още че Статутът на Съда на Европейския съюз и неговият процедурен правилник не предвиждат възможност заинтересованите страни да представят становища в отговор на представеното от генералния адвокат заключение (решение от 25 октомври 2017 г., Polbud — Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, т. 23 и цитираната съдебна практика). Поради това несъгласието на заинтересовано лице със заключението на генералния адвокат не може само по себе си да бъде основание за възобновяване на устната фаза на производството, независимо какви са разгледаните в заключението въпроси (решения от 25 октомври 2017 г., Polbud — Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, т. 24 и от 29 ноември 2017 г., King, C-214/16, EU:C:2017:914, т. 27 и цитираната съдебна практика).

24 Чрез доводите за обхвата и естеството на изискванията по член 16 C от Ligningslov жалбоподателите в главните производства се опитват да отговорят на заключението на генералния адвокат, като поставят под съмнение описанието на правната уредба, действаща в

Дания след изменението през 2005 г., така както тя произтича от акта за преюдициално запитване, от преписката, с която разполага Съдът, и от информацията, дадена в съдебното заседание. От цитираната в предходната точка от настоящото решение съдебна практика обаче следва, че в уреждащите производството пред Съда разпоредби не се предвижда възможност за представянето на такова становище.

25 При това положение по силата на член 83 от неговия процедурен правилник във всеки един момент, след изслушване на генералния адвокат, Съдът може да постанови възобновяване на устната фаза на производството, по-специално когато счита, че делото не е напълно изяснено, когато след закриване на тази фаза някоя от страните посочи нов факт от решаващо значение за решението на Съда или когато делото трябва да се реши въз основа на довод, който не е бил обсъден от страните или заинтересованите субекти по член 23 от Статута на Съда на Европейския съюз.

26 В случая, след като изслуша генералния адвокат, Съдът смята, че разполага с всички необходими данни, за да отговори на поставения от запитващата юрисдикция въпрос, и че всички доводи, необходими за решаването на разглежданото дело, по-специално възможността предприятие, което не е местно лице на Дания, да определя минимално разпределение съгласно датската правна уредба и да бъде признато за фонд по член 16 C, са били обсъдени пред Съда.

27 По изложените съображения не следва да се постановява възобновяване на устната фаза на производството.

По преюдициалния въпрос

28 С въпроса си запитващата юрисдикция по същество пита дали членове 56 ДФЕС и 63 ДФЕС трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат правна уредба на държава членка като спорната в главните производства, по силата на която за дивидентите, разпределяни от местно за тази държава членка дружество в полза на чуждестранно ПКИПЦК, се удържа данък при източника, докато дивидентите, разпределяни в полза на местно за същата тази държава членка ПКИПЦК, са освободени от облагане с такъв данък, при условие че това предприятие извършва минимално разпределение в полза на притежателите на дялове в него или формално определя минимално разпределение, и удържа на тези притежатели на дялове данък върху това действително или фиктивно минимално разпределение.

29 Както следва от даденото от запитващата юрисдикция описание на спорната в главните производства национална правна уредба, за да бъде освободено от облагане с данък при източника, ПКИПЦК трябва, от една страна, да е местно лице на Дания, и от друга страна, да има статут на фонд по член 16 C.

30 За да получи този статут, ПКИПЦК трябва да отговаря на условията, предвидени в член 16 C от Ligningslov, и по-специално в съответствие с действащата преди 1 юни 2005 г. правна уредба да поеме задължението да извършва минимално разпределение и да удържа на притежателите на дялове данък при източника върху това разпределение. След тази дата вече не се изисква действително да се извършва минимално разпределение в полза на притежателите на дялове, а за да получи посочения статут, съответното ПКИПЦК трябва да определи размер на минимално разпределение, облаган на равнището на притежателите на дялове чрез удържан от това предприятие данък при източника. Местните за Дания ПКИПЦК, които не са получили статут на фонд по член 16 C, подлежат на облагане при източника с данък върху дивидентите, разпределени от местни за тази държава членка дружества.

31 От преписката по делото е видно, и това не се оспорва пред Съда, че през разглеждания в главните производства период само местните за Дания ПКИПЦК са можели да бъдат освободени от облагане с данък при източника. Видно от обясненията на датското правителство и на страните в главните производства, ПКИПЦК, което не е местно лице на Дания, по принцип може да изпълни предвидените в член 16 C от Ligningslov условия, но не може, поради качеството си на чуждестранно лице в тази държава членка, да бъде освободено от облагане при източника с данък върху дивидентите, разпределени от местни дружества.

По разглежданата свобода

32 Тъй като преюдициалният въпрос е поставен с оглед както на член 56 ДФЕС, така и на член 63 ДФЕС, следва да се прецени, най-напред, дали и в каква степен национална правна уредба като спорната в главните производства може да засегне упражняването на свободното предоставяне на услуги и свободното движение на капитали.

33 В това отношение от постоянната съдебна практика следва, че трябва да се вземе предвид целта на съответното законодателство (решения от 13 ноември 2012 г., Test Claimants in the FII Group Litigation, C-35/11, EU:C:2012:707, т. 90 и цитираната съдебна практика и от 5 февруари 2014 г., Hervis Sport- és Divatkereskedelmi, C-385/12, EU:C:2014:47, т. 21 и цитираната съдебна практика).

34 Споровете по главните производства се отнасят до искането за възстановяване на удържания при източника данък върху дивидентите, които установени в Дания дружества са изплатили на жалбоподателите в главните производства в периода между 2000 г. и 2009 г., и до съвместимостта с правото на Съюза на национална правна уредба, съгласно която само местните за Дания ПКИПЦК, които отговарят на предвидените в член 16 C от Ligningslov условия, могат да бъдат освободени от облагане с данък при източника.

35 Следователно спорната в главните производства национална правна уредба урежда данъчния режим на получаваните от ПКИПЦК дивиденти.

36 Поради това следва да се приеме, че случаите по главните производства са свързани със свободното движение на капитали.

37 Освен това, дори да се приеме, че със спорното в главните производства законодателство се забраняват, затрудняват или правят по-малко привлекателни дейностите на ПКИПЦК, установено в държава членка, различна от Кралство Дания, в която то законно предлага аналогични услуги, подобен ефект би бил неминуема последица от данъчното третиране на дивидентите, изплащани на това чуждестранно за Дания ПКИПЦК, и не обосновава самостоятелното разглеждане на това законодателство с оглед на свободното предоставяне на услуги (вж. в този смисъл решение от 17 септември 2009 г., Glaxo Wellcome, C-182/08, EU:C:2009:559, т. 51 и цитираната съдебна практика). Всъщност в случая тази свобода е второстепенна по отношение на свободното движение на капитали и може да бъде свързана с него (решение от 26 май 2016 г., NN (L) International, C-48/15, EU:C:2016:356, т. 41).

38 Освен това от данните, предоставени от запитващата юрисдикция, се вижда, че инвестициите на жалбоподателите в главните производства са портфейлни инвестиции в Дания и никога не са надвишавали 10 % от капитала на установено в Дания дружество, и е безспорно, че преюдициалният въпрос няма отношение към свободата на установяване.

39 Поради това на преюдициалния въпрос следва да се отговори от гледна точка на член 63 ДФЕС.

По въпроса налице ли е ограничение на свободното движение на капитали

40 От постоянната съдебна практика следва, че забранените с член 63, параграф 1 ДФЕС ограничения на движението на капитали обхващат мерки, които могат да възпрат чуждестранните лица да инвестират в държава членка или да възпрат местните лица на тази държава членка да инвестират в други държави (вж. решение от 10 май 2012 г., Santander Asset Management SGIIC и др., C-338/11—C-347/11, EU:C:2012:286, т. 15 и цитираната съдебна практика).

41 В случая по силата на спорната в главните производства правна уредба местните за Дания ПКИПЦК и тези, които са местни лица на друга държава членка, са третирани различно, що се отнася до дивидентите, разпределяни им от местни за Дания дружества.

42 Всъщност дивидентите, които местните за Дания дружества разпределят в полза на чуждестранните ПКИПЦК, се облагат с данък при източника. За сметка на това за получаваните дивиденти местните за Дания ПКИПЦК могат да бъдат освободени от облагане с данък при източника, ако отговарят на условията по член 16 C от Ligningslov.

43 Като предвижда удържане при източника на данък върху дивидентите, изплащани на чуждестранните ПКИПЦК, и допуска освобождаване от облагане с такъв данък при източника само за местните ПКИПЦК, спорната в главните производства национална правна уредба третира по-неблагоприятно изплащаните на чуждестранните ПКИПЦК дивиденти.

44 Едно такова неблагоприятно третиране може да разубеди, от една страна, чуждестранните ПКИПЦК да инвестират в установени в Дания дружества, а от друга страна, установените в Дания инвеститори да купуват дялове в такива предприятия (решение от 10 май 2012 г., Santander Asset Management SGIIC и др., C-338/11—C-347/11, EU:C:2012:286, т. 17).

45 Поради това спорната в главните производства национална правна уредба представлява по принцип забранено с член 63 ДФЕС ограничение на свободното движение на капитали.

По въпроса налице ли е обосновка

46 Член 65, параграф 1, буква а) ДФЕС предвижда, че член 63 ДФЕС не накърнява правото на държавите членки да прилагат съответните разпоредби на тяхното данъчно законодателство, провеждащи разграничение между данъкоплатци, които не са в еднакво положение що се отнася до тяхното място на пребиваване или място на инвестиране на капитала.

47 Тази разпоредба, доколкото представлява изключение от основния принцип за свободно движение на капитали, трябва да се тълкува стеснително. Следователно тя не може да се тълкува в смисъл, че всяко данъчно законодателство, което предвижда разграничение на данъкоплатците в зависимост от мястото, където пребиват, или от държавата, в която инвестират своите капитали, автоматично е съвместимо с Договора за функционирането на ЕС. Всъщност самата дерогация, предвидена в член 65, параграф 1, буква а) ДФЕС, е ограничена от член 65, параграф 3 ДФЕС, който предвижда, че посочените в параграф 1 от този член национални разпоредби „не представляват средство за произволна дискриминация или прикрито ограничение на свободното движение на капитали и плащания по смисъла на член 63 [ДФЕС]“ (решение от 10 април 2014 г., Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company, C-190/12, EU:C:2014:249, т. 55 и 56 и цитираната съдебна практика).

48 Следователно случаите на различно третиране, които член 65, параграф 1, буква а) ДФЕС разрешава, трябва да бъдат отграничени от случаите на дискриминация, забранени с член 65, параграф 3 ДФЕС. От практиката на Съда обаче следва, че за да може национална

данъчноправна уредба като разглежданата в съответното главно производство да се счита за съвместима с разпоредбите на Договора относно свободното движение на капитали, разликата в третирането трябва да се отнася до положения, които не са обективно сходни, или да е обоснована с императивно съображение от обществен интерес (решение от 10 май 2012 г., Santander Asset Management SGIIC и др., C-338/11—C-347/11, EU:C:2012:286, т. 23 и цитираната съдебна практика).

49 Ето защо следва да се прецени дали ако възможност да бъдат освободени от облагане с данък при източника имат само местните за Дания ПКИПЦК, това е оправдано от обективна разлика в тяхното положение и това на чуждестранните ПКИПЦК.

50 В това отношение от практиката на Съда следва, от една страна, че сходството между трансгранично и вътрешно положение трябва да се проверява, като се държи сметка за преследваната с разглежданите национални разпоредби цел, както и за предмета и съдържанието на последните (решение от 2 юни 2016 г., Pensioenfonds Metaal en Techniek, C-252/14, EU:C:2016:402, т. 48 и цитираната съдебна практика).

51 От друга страна, за да се прецени дали произтичащата от такава правна уредба разлика в третирането отразява обективна разлика в положенията, трябва да се вземат предвид само релевантните разграничителни критерии, установени от разглежданата правна уредба (решение от 10 май 2012 г., Santander Asset Management SGIIC и др., C-338/11—C-347/11, EU:C:2012:286, т. 28 и от 2 юни 2016 г., Pensioenfonds Metaal en Techniek, C-252/14, EU:C:2016:402, т. 49).

52 Както е видно от становището на датското правителство, спорната в главните производства правна уредба има за цел, от една страна, да гарантира равенство при данъчното облагане на частноправните субекти, които инвестират посредством ПКИПЦК в установени в Дания дружества, и на частноправните субекти, които пряко инвестират в установени в Дания дружества. Така тази правна уредба предотвратявала двойното икономическо облагане, до което би се стигнало, ако дивидентите бяха облагани на равнището на съответното ПКИПЦК и на равнището на притежателите на дялове в него. От друга страна, посочената правна уредба била насочена към това да гарантира, че поради освобождаването им на равнището на ПКИПЦК дивидентите, разпределяни от установени в Дания дружества, няма да останат извън данъчните правомощия на Кралство Дания и че то действително ще ги обложи веднъж.

53 Що се отнася до първата цел, посочена от датското правителство, от практиката на Съда следва, че по отношение на мерките, предвидени от държава членка за избягване или ограничаване на верижното данъчно облагане или на двойното икономическо облагане на печалбата, разпределяна от дружество, което е местно лице, положението на дружествата получатели, които са местни лица, не е непременно сходно с това на дружествата получатели, които са местни лица на друга държава членка (решение от 25 октомври 2012 г., Комисия/Белгия, C-387/11, EU:C:2012:670, т. 48 и цитираната съдебна практика).

54 Въпреки това, след като държава членка едностранно или въз основа на спогодба облага с данък върху доходите не само местните дружества, но и чуждестранните дружества за печалбата, получена от дружество, което е местно лице, положението на посочените чуждестранни дружества се доближава до това на местните дружества (вж. в този смисъл решение от 25 октомври 2012 г., Комисия/Белгия, C-387/11, EU:C:2012:670, т. 49 и цитираната съдебна практика).

55 Всъщност самото упражняване от същата държава на данъчната ѝ компетентност, независимо от данъчното облагане в друга държава членка, създава риск от верижно данъчно облагане или от двойно икономическо облагане. В подобен случай, за да не бъдат изправени дружествата получатели, които са чуждестранни лица, пред ограничение на свободата на движение на капитали, което по принцип е забранено от член 63 ДФЕС, държавата, на която дружеството,

разпределящо дивидентите, е местно лице, трябва да следи при прилагането на предвидения в нейното национално право механизъм за избягване или ограничаване на верижното облагане или на двойното икономическо облагане дружествата, които са чуждестранни лица, да бъдат третирани по същия начин като дружествата, които са местни (вж. в този смисъл решение от 25 октомври 2012 г., Комисия/Белгия, C-387/11, EU:C:2012:670, т. 50 и цитираната съдебна практика).

56 След като Кралство Дания е избрало да упражнява данъчната си компетентност по отношение на доходите, получени от чуждестранни ПКИПЦК, същите се намират следователно в положение, сходно с това на местните за Дания ПКИПЦК, що се отнася до риска от двойно икономическо облагане на дивидентите, изплащани от местните за Дания дружества (решения от 20 октомври 2011 г., Комисия/Германия, C-284/09, EU:C:2011:670, т. 58 и от 10 май 2012 г., Santander Asset Management SGIIC и др., C-338/11—C-347/11, EU:C:2012:286, т. 42).

57 Втората цел, изтъкната от датското правителство, е свързана по същество със стремежа не да се изключи напълно облагането на дивидентите, разпределяни от местните за Дания дружества, а то да бъде пренесено на равнището на притежателите на дялове в ПКИПЦК. Тази цел се постига, като се предвижда, че за да получи статут на фонд по член 16 C и съответно да бъде освободено от облагане с данък при източника, местното за Дания ПКИПЦК трябва да удържа на притежателите на дялове данък при източника върху действително извършеното в тяхна полза минимално разпределение или, след направените през 2005 г. изменения — върху размера на минималното разпределение, определен съгласно разпоредбите на член 16 C от Ligningslov.

58 Кралство Дания обаче не може да задължава чуждестранно ПКИПЦК да удържа върху разпределяните от него дивиденти данък при източника в полза на тази държава членка. Такова ПКИПЦК попада в обхвата на данъчната компетентност на Кралство Дания само заради получените дивиденти, чийто източник е в тази държава членка, а не по принцип във връзка с разпределяните от това предприятие дивиденти.

59 С оглед на целта, предмета и съдържанието на спорната в главните производства правна уредба обаче, това разграничение, което впрочем отразява разликата между местно за Дания предприятие и чуждестранно предприятие, не трябва да се счита за решаващо.

60 Всъщност, въпреки че целта на спорната в главните производства правна уредба е да измести равнището на облагане — от инвестиционното дружество към неговия акционер, по принцип за определящи трябва да се считат материалните предпоставки на правомощията за данъчно облагане на доходите на акционерите, а не използваната техника на облагане.

61 Някои от притежателите на дялове в чуждестранното ПКИПЦК обаче може да са местни лица за данъчни цели в Дания и техните доходи да попадат в обхвата на данъчните правомощия на тази държава членка. От тази гледна точка чуждестранното ПКИПЦК се намира в обективно сходно положение с местното за Дания ПКИПЦК.

62 Вярно е, че Кралство Дания не може да облага чуждестранните притежатели на дялове за дивидентите, разпределяни от чуждестранни ПКИПЦК. Подобна невъзможност обаче е в съответствие с логиката да се измести равнището на облагане — от инвестиционното дружество към акционера.

63 При тези обстоятелства следва да се констатира, че предвиждането на освобождаване от облагане с данък при източника само за местните ПКИПЦК не е оправдано от обективна разлика в положението на тези ПКИПЦК и това на ПКИПЦК, местни лица на държава членка, различна от Кралство Дания.

64 Подобно ограничение е допустимо само ако е обосновано с императивни съображения от обществен интерес, в състояние е да гарантира осъществяването на преследваната с него цел и не надхвърля необходимото за постигането ѝ (решение от 24 ноември 2016 г., SECIL, C-464/14, EU:C:2016:896, т. 56).

65 Правителствата, представили становища пред Съда, считат, че спорното в главните производства ограничение на свободното движение на капитали е обосновано от необходимостта да се запази съгласуваността на датския данъчен режим. Датското и нидерландското правителство смятат освен това, че въпросното ограничение е обосновано от необходимостта да се гарантира балансирано разпределение на данъчните правомощия между държавите членки.

66 Следва да се прецени, на първо място, дали ако държава членка предвиди, че право на освобождаване от удържане при източника на данък върху разпределяните от местни дружества дивиденти имат само местните ПКИПЦК, това може да бъде обосновано с необходимостта да се запази балансираното разпределение на данъчните правомощия между държавите членки.

67 Датското и нидерландското правителство изтъкват в това отношение, че да се изисква от Кралство Дания да освобождава от облагане с данък при източника дивидентите, разпределяни в полза на чуждестранни ПКИПЦК, без да удържа данък при разпределянето на дивиденти в полза на притежателите на дялове, би означавало да се принуди държавата на източника на тези дивиденти да не упражнява данъчната си компетентност спрямо доходи, получени на нейна територия.

68 Събирането на данък върху дивидентите и изключването на чуждестранните ПКИПЦК от кръга на лицата, имащи право на въпросното освобождаване, биха позволили да се осигури балансирано разпределение на данъчните правомощия и не биха надхвърлили необходимото, тъй като Кралство Дания не събира повече от веднъж данъка върху дивидентите, разпределяни в полза на чуждестранни ПКИПЦК, и не е възможно данъчното облагане да се прехвърли към извършваното от тези предприятия разпределение.

69 В това отношение следва да се припомни, че запазването на разпределението на данъчните правомощия между държавите членки несъмнено може да представлява императивно съображение от общ интерес, позволяващо да се оправдае ограничение на упражняването на свобода на движение в рамките на Европейския съюз (решение от 12 декември 2013 г., Imfeld и Garcet, C-303/12, EU:C:2013:822, т. 68 и цитираната съдебна практика).

70 Подобна обосновка може да се приеме по-специално когато съответната система цели да предотврати определени практики, които могат да застрашат правото на държава членка да упражнява данъчните си правомощия по отношение на извършваните на нейна територия дейности (решение от 10 май 2012 г., Santander Asset Management SGIIC и др., C-338/11—C-347/11, EU:C:2012:286, т. 47 и цитираната съдебна практика).

71 Съдът обаче вече е постановил, че когато държава членка избере, както в разглежданите в главните производства случаи, да не облага ПКИПЦК, местни лица, които получават дивиденти с национален произход, тя не може да се позове на необходимостта от гарантиране на балансираното разпределение на данъчните правомощия между държавите членки, за да обоснове облагането на получаващите такива доходи ПКИПЦК, чуждестранни лица (решение от 10 май 2012 г., Santander Asset Management SGIIC и др., C-338/11—C-347/11, EU:C:2012:286, т. 48 и цитираната съдебна практика).

72 От друга страна, дивидентите, разпределяни от местните за Дания дружества в полза на чуждестранните ПКИПЦК, вече са обложени в Кралство Дания като печалби на разпределящото дружество.

73 Обстоятелството, че облагането на дивидентите е изместено на равнището на акционерите на местните ПКИПЦ, не може да обоснове разглежданото в главните производства ограничение.

74 Всъщност, от една страна, както бе отбелязано в точка 61 от настоящото решение, Кралство Дания има право да облага местните притежатели на дялове в чуждестранни ПКИПЦК.

75 От друга страна, това, че държавата членка удържа данък при източника върху дивидентите, разпределяни в полза на чуждестранни ПКИПЦК, поради невъзможността да удържа данък върху всички разпределяни от тези предприятия дивиденти, не предотвратява определени практики, които могат да застрашат правото на държава членка да упражнява данъчната си компетентност по отношение на извършваните на нейна територия дейности, а напротив, компенсира липсата на данъчни правомощия, произтичаща от балансираното разпределение на данъчните правомощия между държавите членки.

76 Следователно с необходимостта да се запази подобно разпределение не може да се обоснове разглежданото в главните производства ограничение на свободното движение на капитали.

77 На второ място, следва да се провери дали, както изтъкват правителствата, представили становища пред Съда, ограничението, произтичащо от прилагането на спорната в главните производства данъчна правна уредба, може да бъде обосновано с необходимостта да се запази съгласуваността на датската данъчна система.

78 Според тези правителства в действителност съществува пряка връзка между освобождаването от облагане с данък при източника за дивидентите, изплащани на местни ПКИПЦК, и задължението на тези ПКИПЦК да удържат данък при източника за дивидентите, които разпределят на притежателите на дялове.

79 Следва да се припомни практиката на Съда, че необходимостта да се запази съгласуваността на дадена данъчна система може да обоснове правна уредба, която би ограничила основните свободи (решение от 10 май 2012 г., Santander Asset Management SGIIC и др., C-338/11—C-347/11, EU:C:2012:286, т. 50 и цитираната съдебна практика).

80 За да може обаче да бъде уважен такъв довод, постоянната съдебна практика изисква да е налице пряка връзка между съответното данъчно предимство и компенсирането му с определено данъчно задължение, като прекият характер на връзката трябва да се преценява с оглед на целта, преследвана с разглежданата правна уредба (решение от 10 май 2012 г., Santander Asset Management SGIIC и др., C-338/11—C-347/11, EU:C:2012:286, т. 51 и цитираната съдебна практика).

81 В това отношение, както беше отбелязано в точки 29—31 от настоящото решение, дадено ПКИПЦК може да бъде освободено от облагане с данък при източника за дивидентите, разпределени от местно за Дания дружество, ако едновременно самото то е местно лице на Дания и извършва или определя минимално разпределение, върху което да се удържи данък при източника.

82 Както отбелязва генералният адвокат в точка 72 от заключението си, спорната в главните производства национална правна уредба поставя като условие за освобождаването на местните за Дания ПКИПЦК от облагане с данък при източника те да извършват минимално разпределение (фактическо или формално) в полза на своите притежатели на дялове, които дължат данък, събиран за тяхна сметка от посочените предприятия. Предоставеното по този начин предимство на местните за Дания ПКИПЦК под формата на освобождаване от удържането на данък при източника по принцип се компенсира с облагане на притежателите на дялове в тях за дивидентите, преразпределени от тези предприятия.

83 Важно е да се провери също дали това, че само местните за Дания ПКИПЦК имат право на освобождаване от облагане с данък при източника, не надхвърля необходимото, за да се гарантира съгласуваността на спорната в главните производства данъчна система.

84 Както отбелязва генералният адвокат в точка 80 от заключението си, вътрешната съгласуваност на спорната в главните производства данъчна система може да бъде запазена, ако ПКИПЦК, местни лица на държава членка, различна от Кралство Дания, които отговарят на условията на член 16 C от Ligningslov, могат да се ползват от освобождаването от удържането на данък при източника, при условие че датските данъчни органи, при пълно сътрудничество с посочените предприятия, се уверят, че последните заплащат данък, равен на този, който фондовете по член 16 C, местни лица на Дания, трябва да удържат върху минималното разпределение, изчислено съгласно тази разпоредба. При това положение възможността такива ПКИПЦК да се ползват от въпросното освобождаване би била по-малко ограничителна мярка отколкото настоящия режим.

85 Освен това отказът да се предостави на ПКИПЦК, местни лица на държава членка, различна от Кралство Дания, които отговарят на условията по член 16 C от Ligningslov, освобождаване от облагане с данък при източника, води до верижно облагане на дивидентите, изплащани на местните за Дания притежатели на дялове в тези предприятия, което е в противоречие именно с целта на националната правна уредба.

86 Поради това следва да се приеме, че ограничението, произтичащо от прилагането на спорната в главните производства данъчна уредба, не може да бъде обосновано с необходимостта да се запази съгласуваността на данъчната система.

87 С оглед на гореизложените съображения на поставения въпрос следва да се отговори, че член 63 ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска правна уредба на държава членка като спорната в главните производства, по силата на която за дивидентите, разпределяни от местно за тази държава членка дружество в полза на чуждестранно ПКИПЦК, се удържа данък при източника, докато дивидентите, разпределяни в полза на местно за същата тази държава членка ПКИПЦК, са освободени от облагане с такъв данък, при условие че това предприятие извършва минимално разпределение в полза на притежателите на дялове в него или формално определя минимално разпределение, и удържа на тези притежатели на дялове данък върху това действително или фиктивно минимално разпределение.

По съдебните разноски

88 С оглед на обстоятелството, че за страните по главните производства настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (пети състав) реши:

Член 63 ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска правна уредба на държава членка като спорната в главните производства, по силата на която за дивидентите, разпределяни от местно за тази държава членка дружество в полза на чуждестранно предприятие за колективно инвестиране в прехвърлими ценни книжа (ПКИПЦК), се удържа данък при източника, докато дивидентите, разпределяни в полза на местно за същата тази държава членка ПКИПЦК, са освободени от облагане с такъв данък, при условие че това предприятие извършва минимално разпределение в полза на

притежателите на дялове в него или формално определя минимално разпределение, и удържа на тези притежатели на дялове данък върху това действително или фиктивно минимално разпределение.

Подписи